

Araguaia

amb el Bisbe Casaldàliga
per les causes de l'alliberament.

Rivadeneyra, 6 - 10è

08002 BARCELONA

Tel. 93 317 61 77

Fax 93 412 53 84

correu electrònic: araguaia@latinmail.com

CARTA N. 56 - NOVEMBRE 2007

AGENDA LLATINOAMERICANA: PRESENTACIÓ A BARCELONA

Justícia i Pau de Barcelona, els comitès Òscar Romero i l'Associació Araguaia us conviden a la presentació de l'Agenda Llatinoamericana Mundial 2008 a Barcelona.

L'Agenda d'enguany porta el títol: **LA POLÍTICA HA MORT, VISCA LA POLÍTICA.**

La presentació serà a càrrec d' **ÀLEX MASLLORENS** periodista i membre de la directiva de Justícia i Pau i tindrà lloc el proper dijous dia **22 de novembre a 2/4 de 8 del vespre** al carrer Rivadeneyra 3r pis de Barcelona.

SI VOLEU COMPRAR-NE EN TENIM A LA VENDA AL SECRETARIAT

Política sí o política no? Cal reconèixer que la decepció que ha vingut provocant la política, pràcticament a tots els països, crea una actitud de desconfiança, de menyspreu i fins i tot d'indignació envers la política.

Els escàndols de corrupció i nepotisme, la falsedat de les promeses electorals, les aliances espúries, la inèrcia interessada de les oligarquies nacionals i la submissió de governs i polítics a la macrodictadura del capitalisme neoliberal..... Aquesta política cal que mori. Mundialment ja és una política morta...

Denunciant aquesta política iniqua, reivindiquem la veritable política. Diversos especialistes escriuen a la nostra Agenda, proporcionant informació i pistes d'acció, particularment en les àrees més profanades o més oblidades: política i drets humans, dona, mitjans de comunicació, moviment popular, cultures, religió, la política i l'economia...

S'ha de somiar caminant. Volem i hem de ser polítics, fer política. Ens autoconvoquem per entrar, tots compromesos i esperançats, en aquesta gran mobilització d'objectius, de fòrums, de campanyes, de realitzacions. Demanem, somiant alt, que la política sigui un exercici d'amor, la celebració diària d'una convivència veritablement humana. Una política veritablement fraterna sororal. Un culte diari a la Humanitat i el millor culte al Déu viu. Volem ser polítics i fer política, sense neutralitat possible, sense equidistàncies hipòcrites.

Aquesta edició de la nostra Agenda, doncs, vol ajudar a pensar i a assumir allò que cal fer per tal que la política visqui, ressuscitada, lluny dels "sepulcres blanquejats" i sigui una política humana i humanitzadora.

PERE CASALDÀLIGA

Amèrica - Carisma - Esperança - Pobres - Negres - Indis - Terra - Fidelitat - Regne - Pasqua

Drets Humans - Poble de Déu - Tercer Món - Ecologia - Ecumenisme

"QUINA DEMOCRÀCIA VOLEM?"

PONÈNCIES DE LA TAULA RODONA DE LA TROBADA "QUINA DEMOCRÀCIA VOLEM?"
CELEBRADA A BLANES EL 25 DE MARÇ DE 2007

ACTITUDS DAVANT LA DEMOCRÀCIA

Joan Surroca

La primera actitud que hem de tenir per afavorir una democràcia forta és prendre consciència del seu valor. És imprescindible saber d'on venim, on som i on volem anar.

D'ON VENIM?

Venim d'una llarga història, tan llarga com la mateixa història de la humanitat, on gairebé sempre el fort ha esclafat el dèbil. La democràcia és l'intent d'atenuar aquest abús. La democràcia és imperfecta sempre, però és un bé preuat i el que falla no és la democràcia, som les persones. No ho hem de confondre, no fos cas que, volent llançar l'aigua del gibrell, llancéssim també la criatura. La democràcia occidental és la suma de moltes inquietuds humanes, que hem de valorar positivament i no ens ha d'avergonyar dir-ho. La història d'Occident està plena de fracassos, però també dels signes més potents de civilitat i d'humanitat. Desgraciadament, no hi ha fórmules màgiques. Desconfio de qui es presenta com un salvador, prometent resultats espectaculars i fàcils. La història ens demostra on han portat aquests falsos messies que han enredat amb discursos demagògics.

La història de la democràcia, fins fa ben poc, ens marcava una direcció de millora, d'apropament entre els privilegiats i els febles. Però la democràcia s'ha descafeïnat de manera preocupant i hem començat a invertir l'ordre. El poder de l'economia, poc a poc, ha substituït el de la política, la bona política, la que té en compte les persones i té sensibilitat especial envers els més febles, els més necessitats. En quin moment ens trobem?

ON SOM?

Vivim un moment de desordre, de desmesura i de gran confusió. Sembla que a partir de les mogudes contestatàries del 68 les classes privilegiades es varen rearmar per dissenyar una nova estratègia que posés fi definitivament al creixent apropament d'uns i altres. És una fase que acaba amb la caiguda del Mur de Berlín. A partir d'aleshores, es perd la vergonya i el món és una barra lliure on el Mercat és el déu únic. La mundialització és l'Església d'aquesta nova religió del con-

sum pel consum. L'economia és artificial, una economia de casino, d'especulació, de crèdit, d'endeutament...

Tenim la falsa democràcia dissenyada des del club Bilderberg, aquest club d'un centenar de persones seleccionades del món de les finances, de la indústria, de la política i dels mitjans de comunicació, que programen el futur del món segons les seves conveniències. El sistema de vida occidental no deixa temps per pensar ni per a l'anàlisi crítica. Les famílies viuen hipotecades i l'alta competitivitat, el clima d'inseguretat creixent, la promoció de religions somníferes... són factors que ens allunyen dels comportaments cívics, de les relacions amables i de les possibilitats de gaudir de la joia de viure.

ON VOLEM ANAR?

Ens trobem en aquest escenari advers i destruir-lo, per continuar la marxa cap a una més plena igualtat econòmica, no és feina fàcil.

Ja que m'heu demanat que parli especialment d'actituds davant la democràcia, en faig un resum en cinc punts:

ESPERANÇA...

Ens ho poden prendre tot, menys la fidel esperança.

Així ens encoratja Pere Casaldàliga.

Esperança no entesa com un somni que ens adorm, sinó com un esperó contra el còmode "no hi ha res a fer".

Ètica personal (mai els fins justifiquen els mitjans).

PEDAGOGIA.

Les nostres opinions són importants per crear climes positius, creatius, esperançats... particularment, les paraules i les vivències que transmetem als més joves. Ells són els que hauran de continuar aquest llarg camí per enfortir les relacions humanes. Cal saber posar en evidència aquells polítics que solament tenen intenció de destruir l'adversari. Són un mal exemple i, per tant, no hem d'estalviar esforços per aplaudir aquells que

treballen per al bé comú, amb honestedat. Recentment, el Senat, en una sessió plenària, va oferir un trist espectacle de cridòria i gestos mal educats. A la tribuna de convidats els alumnes d'una escola assistien perplexos al comportament dels nostres representants. Això no pot seguir així.

ATENCIÓ AMB LES FORMES.

Els resultats són importants, però no ho són menys les formes. La democràcia no vol dir que les majories poden fer el que volen. Hi ha d'haver sempre l'espai i l'atenció exquisida vers les minories perquè puguin expressar-se i ser tingudes en compte. S'han de seguir els procediments que els reglaments indiquen, no s'ha de tractar l'adversari com si fos l'enemic, etc.

Des de les ONG no podem exigir als polítics allò que nosaltres no portem a la pràctica. Està molt bé que els càrrecs no siguin eterns, que no hi hagi acumulació de càrrecs en la mateixa persona, que hi hagi transparència, que hi hagi auto-crítica, etc. Però totes aquestes característiques que volem per als polítics i que critiquem amb tanta força si no es tenen en compte, les complim nosaltres, dins les ONG?

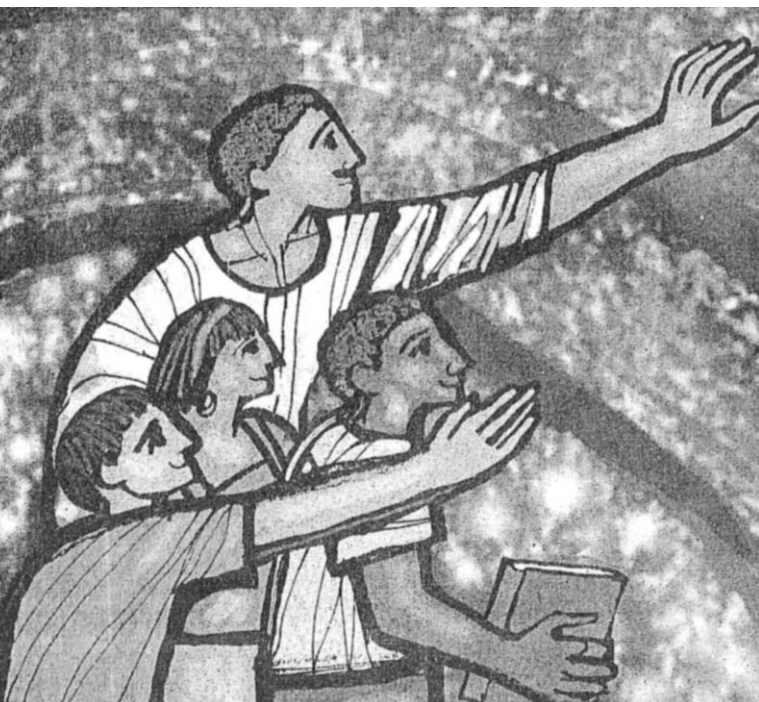
Cal **IMPLICAR-SE EN ACTIVITATS CONCRETES** (deixar de fer volar coloms o quedar-se en el discurs crític). La crítica és necessària, però sovint ens quedem aquí i no fem propostes creatives, alternatives. És més fàcil derruir que construir. Tenim molt a fer en el terreny municipal. Si a

cada municipi hi hagués un grup de persones disposades a reflexionar, a actuar, déu n'hi do! El canvi només pot venir des de baix; no crec gaire en mètodes estatistes, confiar solament en una persona que des de dalt provoqui canvis positius, sòlids i perdurables, és treure's les puces de sobre. Som les persones de carn i ossos, del carrer, els protagonistes de la història i hem d'assumir uns altres valors i exigir als polítics que els incorporin en els seus programes. Els polítics, en la macroeconomia, fan el que els indiquen els poders econòmics i en la microeconomia ens diuen el que nosaltres volem sentir perquè els votem. En els seus programes parlen de "progrés", aquesta paraula màgica, i totes les ofertes polítiques tenen el seu capítol dedicat a l'ecologia, el famós i contradictori "desenvolupament sostenible". Acabem esquizofrèncics en voler lligar conceptes oposats entre si. Però, siguem sincers, qui de nosaltres votaria un polític que ens prometés un "decreixement sostenible"? Si no estem disposats a renunciar a res, difícilment tenim valor moral per exigir una altra democràcia.

No val a dir que no podem fer-hi res. Cal anar consolidant aquestes àrees petites que són els municipis i saber crear xarxes que els uneixin entre ells per anar teixint fórmules que possibilitin el respecte i, a la vegada, la col·laboració mútua fins arribar a un conjunt harmoniós. Moltes vegades, volem arreglar-ho tot, i això ens impedeix de fer res, excepte lamentar-nos, i sempre dels altres, que d'això en sabem un niu. Si el món no acaba de desaparèixer és perquè hi ha persones que es comprometen en coses concretes des d'una visió crítica. Ens queixem, per exemple, de les dificultats de relació que tenim a causa de les onades migratòries que han transformat els nostres pobles en poc temps. Això que alguns miren com una dificultat, es pot convertir en una riquesa si en lloc de queixar-nos, hi treballem. Per exemple, tots podem participar en els nostres pobles, petits o grans, perquè es creï un Consell o Taula de Convivència, amb representants de tots els grups polítics de l'ajuntament, de persones que han arribat de les principals àrees geogràfiques del món i de persones del poble que reuneixin l'estima i la consideració de tots plegats. Així, el Consell es converteix en el millor escenari per resoldre positivament els conflictes.

VISIÓ GLOBAL.

Encara que actuem en el camp municipal no vol dir no tenir una visió de conjunt. Amb el nostre

comportament irresponsable estem acabant amb el planeta Terra. No és el lloc de parlar-ne detingudament, però a Itàlia i a França hi ha un gran debat sobre el decreixement, que no vol dir viure pitjor: es tracta de viure sense consumir tant, sense tant treball i amb més temps per fer despesa de béns relacionals, creatius, gratificants per a la persona. Cal relocalitzar les activitats (és absurd importar alls de Xina amb el pretext que són més barats, perquè no comptem les despeses d'infraestructures i de contaminació que paguem tots); s'ha de penalitzar la publicitat i, en definitiva, repensar la nostra vida. Segurament alguns deixarien d'anar a fer el vermut a Roma amb vols barats, o d'anar-se a banyar a Cancun perquè surt bé de preu, si fossin conscients de les emissions de CO2 provocades pel transport aeri.

Ull amb els temps que vénen. Veig que ens caldrà seguir alerta perquè el panorama del proper futur no es prepara pas gaire bé.

Possibilitats:

a) Que tot aquest desgavell actual acabi en catàstrofe. Aquesta catàstrofe, perquè en fem cas, ha de ser bastant forta. Si no, anem fent com si res, o és que no va ser prou fort el resultat de la Segona Guerra Mundial amb vint milions de morts en un sol país? O és que no vàrem quedar prou escaldats amb els resultats de les dues bombes atòmiques?

I amb els camps d'extermini nazi? I amb el gulag soviètic? I amb les guerres africanes? No, sembla que ara no redactaríem pas els Drets Humans que se signaren el 1948 després de l'horror recent. Ara juguem altra vegada amb foc, provocant guerres totalment inexplicables, amb 27.000 caps nuclears emmagatzemats... La catàstrofe haurà de ser, per desgràcia, molt forta perquè en fem cas i no el suficient com per fer-nos desaparèixer.

b) Encara hi som a temps. Tenim l'oportunitat de construir una nova societat de la sobrietat compartida; d'enfortir la democràcia, imperfecta, sempre imperfecta, però una democràcia que vulgui fer un planeta més habitable, que defensi totes les persones, tots els ésser vius, i la mateixa Terra com a mare de tots i de tot. No és millor això que no pas un suïcidi col·lectiu?

Crec que hem de tenir confiança, ser audaçs, trencar les amarres de la mediocritat, de la por i de la resignació. Els humans tenim capacitat d'encarrilar el nostre destí i de trencar amb el fatalisme. El desenvolupament econòmic sense fi ens porta a un suïcidi col·lectiu i val més oposar-hi aquesta altra utopia desitjable, que és la democràcia, la democràcia viva i dinàmica, sempre a la recerca de noves formes per a gaudir d'una major justícia i llibertat que facilitin una vida plena i joiosa.

LA DEMOCRÀCIA A L'ESGLÉSIA

Neus Forcano

Membre del Col·lectiu de Dones en l'Església

Voldria agrair el convit que se m'ha fet per compartir amb tots vosaltres aquesta trobada anual i la reflexió sobre quina democràcia volem. Com a Col·lectiu de Dones en l'Església, fa temps que reflexionem sobre què significa construir una comunitat eclesial democràtica, i intentem compartir i celebrar el missatge evangèlic de germanor i amor per la justícia i la inclusió de tothom. Per això, m'han demanat una reflexió sobre "la democràcia i l'església." Estic contenta de compartir la taula rodona, doncs, amb la reflexió que Joan Surroca, de Justícia i Pau, ens farà, i amb l'experiència concreta d'en Carlos, membre de l'Assemblea Bolivariana a Catalunya, sobre les

pràctiques polítiques concretes que s'estan duent a terme a Veneçuela.

Ambientats i en comunió amb el poble brasiler, que avui tenim tan a prop, permeteu-me iniciar la reflexió amb una petita anècdota del poble tapi-rapè, que viu a la riba de l'Araguaia, i que vaig tenir la sort de conèixer fa uns quatre anys tot acompanyant una agent pastoral de la diòcesi de Sao Felix.

"Després d'una dura jornada de pesca sota un sol tropical de 40 graus al riu Araguaia -subafluent de l'Amazones-, un dels indis adults de l'ètnia tapi-

rapè entra a la *takana* del poblat i deixa el rem de la seva canoa a terra, al centre del cercle que formen els seus companys asseguts en rotllana.

La *takana* és la cabana on es prenen les decisions comunitàries. S'edifica enmig de les cabanes del poblat i, cada tarda, quan s'acaba la jornada i ja s'ha pescat, s'ha recol·lectat fruita, s'han tallat fulles de palmera per refer els sostres dels habitatges o els porxos per defugir la calor, els homes adults de les famílies del poblat comenten els incidents i planifiquen la feina per a l'endemà. Només els homes entren a la *takana*. Però no hi entren només els caps de família, hi són convidats tots els joves i adults que ja tenen edat d'aconseguir menjar per a totes les famílies del poblat.

Així doncs, una tarda, *Kibu* deixa el rem a terra i explica als seus companys que només tres adults han sortit a pescar pacús i piranyes per a tota la comunitat. Els joves en edat d'acompanyar-los s'han quedat al voltant del poblat, vaguerent o jugant a futbol i, ara, a l'hora de la *takana*, són a l'única cabana on hi ha un monitor de televisió que un d'ells ha aconseguit a Sao Felix, la vila brasilera de l'altra riba del riu.

Kibu mira preocupat el cap de la tribu i li pregunta: "Oh, savi Guaiaquí, tu que et preocupes ja fa molts anys que la tribu no perdi els costums dels

nostres avantpassats, digue'm, com podem convèncer els nostres joves perquè participin de la *takana*? Per què es responsabilitzin de l'alimentació de les famílies? Per què coneguin i estimin els valors dels *tapirapè*?"

De la mateixa manera que els *tapirapè*, també la nostra societat es pregunta com motivar les generacions joves pels interessos comuns. Quins valors són els que els han de guiar les actituds i els gestos de les nostres comunitats? Qui i com es prenen les decisions i es defineixen els projectes en la nostra *takana* civil i eclesial?

Segurament, la globalització del sistema neoliberal i l'individualisme occidental ens afecta a comunitats i cultures diferents, però que inevitablement, estem en contacte i compartim temps i espai vital.

La democràcia, entesa com a preocupació pels interessos comuns d'una comunitat, està en crisi. També en les nostres societats occidentals, la democràcia representativa està desprestigiada i no és suficient per a respondre als reptes d'una societat complexa i plural. Hem aconseguit certa democràcia formal (separació dels tres poders, eleccions cada legislatura, un sistema representatiu de polítics i governants...) però cada cop la gent sent més la necessitat de renovar els partits polítics institucionalitzats i certes formes de manteniment del poder que s'allunyen de l'objectiu de millorar les condicions de vida i les necessitats de la població més desfavorida. Des de la modernitat, els països occidentals estan molt orgullosos dels valors democràtics i d'haver aconseguit la separació Estat-Església i una societat laica.

La religió no és ja, en les nostres societats postindustrials i postmodernes, el marc que limita allò conegut i que marca el paradigma del que cal creure, ara, aquest paper el juguen la ciència i la tecnologia. Però per altra banda, tampoc no crec que les religions s'hagin de recloure a l'àmbit privat i no puguin tenir veu pública. Les religions institucionalitzades han de poder fer sentir la seva veu en els fòrums i institucions públiques de les societats laiques, però amb el benentès de participar en el mateix pla d'igualtat que altres religions representatives de grups religiosos del lloc, i amb una actitud de diàleg i empatia per construir una societat digna per a tothom. No s'hi val a actuar amb privilegis antics o a imposar els seus criteris morals sense escoltar els altres.

És important dir això per no caure en extremismes. En un moment de crisi, tenim per una banda

la tendència de les elits jerarquitzades de la institució religiosa que voldrien retornar a una ortodòxia i imposar el seu sistema de valors per homogeneïtzar i deturar la sensació de caos que pot provocar la gestió de la diversitat i la complexitat. En són un exemple, d'això, els fonamentalismes religiosos d'estat, com ara els moviments cristians liderats per Bush o els moviments islamistes.

Per una altra banda, una societat laica també pot cedir a les pressions de les tendències laïcistes, en el sentit de no voler saber res ni escoltar per res el que l'experiència de les comunitats religioses del lloc tenen a aportar en la construcció social i política de la comunitat. Tampoc no és just voler reduir l'experiència de la religió només a l'àmbit privat i individual de cadascú, perquè precisament les religions, es creen amb la voluntat de participar en la construcció comunitària, no per evadir-se de la realitat social on sorgeixen. Trobar un camí intermediari entre aquestes dues tendències fonamentalistes és per on s'ha de desenvolupar la pràctica d'una democràcia deliberativa en les nostres societats laiques i democràtiques.

Com a societat, doncs, ens cal replantejar quina és la nostra *takana*, i qui n'ha de formar part. Tenim models i iniciatives de democràcia deliberativa i participativa que no estan esgotats. Fa falta crear canals de comunicació entre el govern i la societat civil perquè es pugui fer política local, escoltar els ciutadans, responsables de la construcció social, política i econòmica del lloc on viuen. I el fet que sigui deliberativa, significa potenciar el diàleg com a forma de discussió.

Dit això. Com és la nostra *takana* eclesial i qui n'ha de formar part?

En la història del cristianisme, ha existit tant la tradició d'una praxi igualitària en la construcció de la comunitat i un ideal d'igualtat i justícia, com a la vegada, una tradició de praxi discriminatòria, que ha organitzat jeràrquicament les comunitats i ha permès i exercit l'opressió dels uns sobre els altres.

Exemples de praxi discriminatòria: es poden resseguir en passatges evangèlics, per exemple en les contradiccions que apareixen en les cartes. Són tensions que devien viure les comunitats del moment en diàleg i intercanvi amb el context. Per exemple, quan llegim a Sant Pau "*que les dones callin a l'assemblea*"; o a 1 Cor 11,3 "*vull que compreu que tot home té Crist per cap, l'home és el cap de la dona, i Déu és cap de Crist*"; o

a Ef 5, 22-24, "*Dones, sotmeteu-vos als vostres marits*".

La meua experiència de cristiana de base m'ha permès conèixer el missatge alliberador i subversiu de l'Evangeli quan llegeixo a Gàlates 3, 28 que "*ja no hi ha ni jueu ni grec, esclau ni lliure, home ni dona, ...*". Em sento hereditària de les lluites per la justícia i la igualtat que persones d'església com persones laiques, humanistes, han emprès al llarg dels segles per alliberar d'estructures opressores i violentes, altres persones. Així doncs, com a exemple d'aquesta praxi igualitària, podem citar diferents exemples:

a) El cristianisme primitiu, amb l'organització de les esglésies domèstiques i el paper rellevant que tenien les dones en aquestes primeres comunitats exercint tasques i funcions eclesiàstiques (diaques, bisbesses, predicadores, promotores, dirigents de comunitats...). La teòloga feminista Carol Christ té un estudi molt interessant de documents i restes epigràfiques en què constata que aquests títols i càrrecs no eren lligats a la condició d'esposes del "bisbe" o "del diaca", sinó que les mateixes dones ostentaven el càrrec per les tasques que feien.

b) El moviment de les beguines (finals

del segle XII i XIII), dones lliures que sense formar part de la tercera orde religiosa, sense regla ni control per part dels eclesiàstics, vivien en comunitats de fe i actuaven implicades en projectes socials. Al segle XIV, l'Església forçà moltes d'aquestes comunitats a formar part d'una Orde Terciària.

c) El moviment de renovació de l'Església que prometia el Vaticà II amb l'aggiornamento i el concepte de "poble de Déu", que trencava la frontera tan marcada entre cos eclesiàstic ordenat i el poble laic.

d) El moviment feminista i les interpretacions de les teòlogues feministes, que han aportat nova llum a les interpretacions tradicionals sobre textos i passatges bíblics que, fruit d'un context històric i cultural concret, justificaven el sacrifici, la dependència, l'opressió d'unes persones sota les altres en nom de la "tradicció" o la "religió".

En aquest sentit, avui dia, la tradició de praxi igualitària de l'església és coneguda i es té present en els moviments cristians de base de les nostres societats secularitzades, forma part del bagatge en moltes esglésies i comunitats locals, en comunitats religioses, en persones que participen i s'involucren en molts projectes d'intervenció social i política per millorar les condicions de vida per als altres.

Encara, però, pel que fa a les esglésies (no només la catòlica) com a institució, cal superar moltes fronteres que no deixen avançar i construir una comunitat de deixebles iguals. Schussler Fiorenza, una altra teòloga feminista, parla del DISCIPULAT d'IGUALS com a veritable ekklesia (terme grec d'on prové "església" i que significa "assemblea d'iguals, de totes i tots").

Així doncs, cal afrontar el repte de superar les següents fronteres per aconseguir una església amb el sentit profund i originari de "democràtica":

1. Frontera de la separació entre el sagrat i el profà; entre el poble de Déu i els ordenats (clergues).

L'Església segueix ancorada en un paradigma de dicotomies. Es mira la realitat de forma dualista, distingint i separant: sagrat/profà, clergue/laic, Déu/home, home/dona. Hi ha una perversió del "sagrat", com si els dons espirituals i la presència i l'acció de l'esperit estigués en mans d'aquells exclusivament ordenats dins l'església. És una reducció i una manipulació del sagrat i de l'esperit.

En aquest sentit, Teresa Forcades, monja bene-

dictina de Montserrat, recorda que "l'Església no és l'administradora de l'Esperit. L'Esperit de Déu no queda contingut dins els límits de la institució. L'Església és, en primer lloc, no una institució, no la construïm, és un sacrament, una festa, un signe escatològic, un espai de gratuïtat i d'amor, que rebem i celebrem. Jesús va fer possible l'espai existencial comunitari per a la humanitat que l'Església reconeix i celebra com a casa pròpia de tots els homes i dones, especialment les pobres, i els pobres. L'Església és el cos de Crist" (dins Religions institucionalitzades en una societat laica, Cristianisme al segle XXI, Barcelona, 2006).

Quan sacralitzem dogmes i lleis que són de creació humana; quan els profans mantenim actituds de servitud i adoració cap als "con-sagrats" i les institucions que els representen, estem sacralitzant persones i fent un ús pervertit del sagrat, eludim responsabilitats i hipotequem el nostre creixement en la fe.

Per posar-ne un exemple, em referiré a l'elecció dels bisbes dins les comunitats. Al segle II, per exemple, hi havia la convicció que el bisbe esdevingués bisbe per la gràcia de Déu no era incompatible amb el fet que aquest fos escollit pels membres de la comunitat en el si de la qual havia d'exercir el seu ministeri. En altres etapes històriques, la comunitat ratificava o donava almenys el consentiment al bisbe proposat. No és fins al segle XX, en el Codi de Dret Canònic de 1917, que s'afirma per primer cop en la història de la institució, que correspon al bisbe de Roma de designar amb total llibertat els altres bisbes i que tot dret passat, present o futur a designar un bisbe ha de concebre's únicament com a concessió que fa el bisbe de Roma del seu poder legítim.

Tal com diu Leonardo Boff, "és propi de la ideologia presentar com a natural el que és històric, i com a diví el que és humà. Així és com el que és humà adquireix un valor inqüestionable i es creu amb el dret d'imposar-se als qui pensen diferent, i així és com la història es torna domini dels uns sobre els altres. És en aquest sentit que podem parlar de l'aspecte patològic del catolicisme, de la seva capacitat d'esdevenir vehicle de l'opressió humana." (Boff, "Església: carisma i poder", Ed. Claret, Bcn, 1982).

2.Frontera entre homes i dones:

Cal un canvi del concepte del que és ser "persona" i cal trencar els estereotips del "masculí" i el "femení", que ens empresonen i supediten els

uns als altres, tant en la societat com dins les comunitats eclesials. La violència de gènere i la discriminació que encara existeix entre homes i dones és una realitat injusta i flagrant que no ens pot deixar indiferents.

"L'assemblea d'iguals" demana trencar amb aquesta dinàmica de divisió de papers que ens empetiteix i embruteix les relacions d'amor entre nosaltres. La teologia feminista, crítica i d'alliberament parla des de l'experiència dels marges, des de l'experiència i la visió de "l'altre", del que no és el centre, la llei, el paradigma predominant, això és des de la visió masculina, occidental, blanca i rica. En aquest sentit, les interpretacions i la visió alliberadora que aquest moviment aporta, està al costat de les lluites "d'altres" com ara els homosexuals, els immigrants, els disminuïts psíquics o físics, els pobles indígenes o minoritaris, que tampoc no tenen reconeguts plenament els seus drets i la seva dignitat.

3.Frontera entre la tradició i el canvi de llenguatges i ritus.

Un Déu reduït a imatges i divinitzat per un llenguatge simbòlic masculí, subordina i aparta les dones. Per exemple, la imatge de "Déu-pare", traducció de l'hebreu "abbà", que aportava un significat d'intimitat i d'una relació amorosa entre progenitor i fill, ens remet, en la nostra cultura actual, a una figura masculina. Això ha fet que, tant en les interpretacions tradicionals de la teologia i l'església oficial, com en la idea que el llenguatge ens imprimeix, no es consideri la identitat

de les dones com a divina, directament salvada i continguda en el concepte de divinitat. Per tant, la feminitat, la sexualitat femenina, en resta apartada del concepte de diví, i forma part del que és profà, del món natural, en aquesta dualitat que dèiem.

Elizabeth Johnson, teòloga feminista, fa en el llibre de La que es. El misterio de Dios en el discurso teológico feminista. (Ed. Herder, 2002), una proposta de recerca de les imatges variades i atribucions que en els textos bíblics es fa a l'esperit i al Déu-mare-pare creadora, nodridora, protectora, que trenca amb els estereotips projectats des del model masculí d'una societat blanca, masculina, rica i heterosexual. En la tradició, en els textos sagrats, ja existeixen denominacions i atribucions variades per designar l'experiència d'aquest Amor de comunió o Esperit que anomenem Déu, però cal ser conscients que la cultura, la mentalitat, el llenguatge prevalent en fa servir més uns que altres.

Cal, doncs, una renovació de símbols i formes d'expressió per anomenar l'experiència de Déu i per celebrar comunitàriament. Johnson recorda que és molt important revisar com formulem la creença en Déu, com anomenem Déu i com imaginem les comunitats eclesials per no ser hipòcrites i falsos, i mantenir una fe reduïda i anacrònica que no ens permet ser crítics i valents a l'hora de dur a la pràctica la veritable assemblea democràtica de la ciutadania o de la basileia de Déu, la utopia de la veritable relació d'amor entre totes i tots els que compartim la terra..

ARAGUAIA: ASSEMBLEA 2008

**Convoquem a l'assemblea anual de socis i sòcies de
l'Associació el proper**

DIA: 24 de gener de 2008

HORA: 19:00

LLOC: Rivadeneyra 6, 10è. 08002 Barcelona